

SZÉKELY-UDVARHELY

— AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PART POLITIKAI LAPJA —

— A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronéért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tár soa 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és klóring 10,489. szám

A függetlenségi párt az alkotások terén.

Irta: **Nagy Dezső** orsz. képviselő.

Midőn a nemzeti ellenállás után a koalíció a kormányt átvette, a függetlenségi párt abba a helyzetbe került, hogy mint kormánypártnak is működése egy olyan semleges terepre szorult, amely a vele szövetségben levő 67-es pártok elvein túl nem léphet. Ezt a kényszerhelyzet hozta így magával, miután a 67-es pártok saját elveikkel ellentétbe nem jöhettek, azontul nem terjeszkedhettek és így a függetlenségi pártnak meg kellett elégednie ezen átmeneti időre elvei fenntartásával és azok megvalósításának jobb időkre való halasztásával.

Ez átmeneti korszak volt, amelyen a függetlenségi és 48-as pártnak át kellett esnie. És hogy őt a nemzet kellőképpen megértette, ennek mi sem képezi erősebb bizonyítékát, mint az, hogy dacára a függetlenségi párt ezen megkötöttségének, dacára a több oldalról a párt ellen szórt lekicsinyelésnek és meggyanusításnak, az ország közvéleménye nemcsak hogy el nem fordult tőle, hanem a párt elvei azóta mind szélesebb körben, mind mélyebb gyökeret vertek és dacára a mindenféle mesterkedéseknek, oly arányokat öltöttek, hogy a függetlenségi párt ma erősebb, mint volt valaha.

Természetes dolog, hogy az átmeneti állapot soká nem tartható. Az idők felvetik a maguk nagy kérdéseit, ahol a függetlenségi pártnak a másik két szövetséges párttal okvetlenül meg kellett ütköznie. Erre az okot és alapot az Osztrák-magyar jegybank privilégiumának közeledő lejáratát adta meg. Ezen az ütköző ponton eldőlt a koalíció sorsa. A pártok a semleges téren való alkotás teréről leszorultak és az elvi alkotások terére jutottak. Az alkotmánypárt és a néppárt görcsösen ragaszkodott a közösügyes Osztrák-magyar bankhoz, míg a függetlenségi párt ebben látta az első és legfontosabb lépést az elveinek megfelelő alkotások terén. Hogy a harc nehéz volt, mutatja a már fél év óta huzódó válság. A függetlenségi párt hétfői értekezletén tisztázódott annyiban a helyzet, hogy a pártnak a kérdésben összetartása feltétlenül konstatáltatott és Kossuth Ferenc maga kinyilatkoztatta, hogy ez első ütközőponton vagy győz,

vagy ellenzékbe megy pártjával.

Hogy az uralkodó döntése mi lesz, ebben a pillanatban megmondani nem lehet. De tény, hogy a függetlenségi párt egyesült imponáló ereje bizonyosan fog az uralkodó előtt is a mérlegbe esni.

A függetlenségi párt midőn határozottan erre az utra tért át, megkezdte a függetlenségi elveknek megfelelő alkotásokat, amelyen többé megállás nincs, legfeljebb csak arról lehet szó, hogy az alkotások gyorsabb, vagy lassabb tempóban fognak-e lefolyni.

A függetlenségi párt ezzel egyszersmind a reális politika álláspontjára helyezkedett. A modern idők felfogásához képest nem apró, kicsinyes külsőségekben keresi a lényegét, hanem az ország gazdasági függetlenítésében. Ez a legsürgősebb teendőnk. A magyar jegybank meg fogja teremteni hitelügyünk önállósítását, végre az önálló vámterület megengedi az önálló és Magyarország leg-sajátibb szükségleteinek megfelelő gazdasági berendezkedést. A modern felfogás szerint a gazdasági erők önállósítása és fejlesztése adhat csak bármely államnak független existenciát, adja meg a kultura fejlesztésének alapját és azt a politikai súlyt, amellyel minden nemzetnek kell rendelkeznie, ha nem akarja, hogy a népek kulturcsaládjában elhanyagolható mennyiségként kezeljék. Hogy helyes uton járunk, mi sem bizonyítja jobban, mint Ausztriának a multban és a jelenben e kérdésben követett magatartása.

Ausztriának mindig az volt a célja, hogy Magyarország neki egy kizsákmányolható tárgya legyen, az ő gazdaságának és ehhez képest erejének táplálója. A mi gazdasági erők jelentékeny része Ausztriába vándorolt és ott az osztrák hatalmat erősítette. Mi most el akarjuk zárni a gazdasági erők kifolyásának az útját és a gazdasági önállósítás által ezt az erőt saját hatalmunk gyarapítására akarjuk fordítani. Épen az az erős és elkeseredett harc, amely e kérdés körül most Ausztria és köztünk kifejlődött, mutatja e kérdésnek rendkívüli fontosságát. Ezt a harcot csak a legnagyobb erőfeszítéssel és elszántsággal lehet diadalmasan megvívni és egy pillanatra sem szabad hátrálnunk. A gazdasági függetlenségünkért vívott harc fogja megnyitni a függetlenségi gazdasági alkotásoknak

azt a sorozatát, amely gazdasági erőinket eddig még nem sejtett lendületbe fogja hozni.

E gazdasági erőknek megszerzése egyszersmind a politikai erőknek is gyarapodása. Az osztrákok csak azért fizetik a közösügyes magasabb kvótát, hogy gazdasági kérdésekben is kötvé tarthassanak bennünket; amelyik pillanatban a gazdasági önállósítás két legfontosabb alkotása: az önálló jegybank és a külön vámterület megvalósulnak, Ausztriának megszűnik minden érdeke a politika terén is a közös ügyek fenntartására. A politikai önállósításnak a gazdasági önállósítás az alapfeltétele.

Midőn a függetlenségi párt e módon a pozitív alkotások nehez útjára lépett, csak egy biztosíthatja neki a sikert, ha a nemzet, mint egy szál ember áll a háta mögött; ha a nép, törvényhozás és kormány egybefogva, semmi nehézségektől vissza nem riadva, lépésről-lépésre küzdve, izenként fogatatosítja programját. Mi nem forradalmi átalakulást akarunk, hanem nyugodt és biztos fejlődést, amelyben benne van nemcsak Magyarországnak, hanem Ausztriának is és a dinasztianak is erősöbbitése és a nagyhatalmi pozíciónak a megnövekedése is.

Reméljük, hogy Bécs is be fogja látni ezt és ha — várakozás ellenére — még sem tenné, ugy a természetszerű fejlődésben levő tények ereje fogja őket reá megtanítani.

POLITIKA.

— Fővárosi tudósítónktól —

Kossuth Ferenc kihallgatása áll most az események középpontjában és minden egyéb körülötte jegecsedik ki. Miután a kormány lemondott, a parlamentárizmus követelményei szerint természetesen a mostani többség vezére nyert meghívást a királynhoz, hogy előterjessze kibontakozási tervét.

Ezzel az audenciával a válság elért fordulópontjához és kimenetele — egyik vagy másik irányban — döntő elhatározással lesz a politikai események további fejleményeire.

Kossuth Ferenc ma a többség vezére. A lefolyt három év alatt a függetlenségi párt — noha számbelileg többségben volt — nem egymaga alkotta a többségi kormánypártot, hanem szövetkezve más pártokkal, amelyek szintén részt vettek a nemzeti ellenállásban. Most ez a koalíció megszűnt, a többségi pozíció a füg-

getlenségi párt egymaga foglalja el és így a parlamentárizmus követelményei szerint neki egymagának kell kormányt alakítania.

Ez a többség hatalmas, egységes, szilárdan áll vezére mögött és talán sohasem forrt annyira egybe a legteljesebb harmoniában, mint épen ezekben a válságos napokban. Sok titkos reménység kísérte esőndben azokat a belső kisebb-nagyobb surlódásokat, amelyek a függetlenségi párt kebelében időnként felmerültek. Sokan reménykedtek abban, hogy a függetlenségi párt meghasonlik, szétbomlik, frakciókra töredezik és leszorult többségi pozíciójáról. E reménykedések nem váltak valóra és talán épen most érte a legnagyobb csalódás a függetlenségi párt ellenégeit, amikor a vezér és pártja a legbensőbb egységben forrtak össze. Tudjuk, hogy a kibontakozás egyik terve az volt, hogy tömörítik a 67-eseket és legázolják a függetlenségi pártot, a másik, — a mely számtalant azzal, hogy a függetlenségi párt nélkül ma egy lépést sem lehet tenni — viszont csak a bankesoport kjszortására törekedett és megelégedett volna azzal, ha Kossuth Ferenc hívei nagy táborával a fuzió jelszava alatt bevonul a hatvanhetesek soraiba és kiugratja a pártból az ugynevezett barck-csoportot. Ezek a tervek most mind csütörtököt mondtak. *A legélesebb világitásban áll most az ország előtt az a tény, hogy a függetlenségi pártban nincsenek csoportok, nincsenek különböző törekvések, hanem az egész párt tömör egységben áll vagy bukik az önálló bankkal.*

A fuzió kísérleteknek ezzel egyszersmindenkorra vége szakadt. Lehetetlenné tette a fuzió nyelbeütését elsősorban az a körülmény, hogy a többi pártok elutasították annak idején Kossuth Ferencnek hívó szövegét és lehetetlenné tette most az, hogy a függetlenségi párttal szemben gyengítették a nemzeti álláspontot és az osztrák hadállások erősítésére siettek. A függetlenségi párt azonban elég erős és hatalmas egymagában is, hogy átvegye a kormányzást és a kibontakozás útjára vigye a nemzetet.

A párt kormányzati programját markáns vonásokkal foglalta egybe Kossuth Ferenc a legutóbbi pártertekezleten. A párt nem törekszik lehetlenségekre, nincsenek felforgató tendenciái. Távol áll tőle az, hogy állandó kontroverziákat teremtsen a király és a nemzet között, mert ez csak az alkotmányválságot állandósítaná és lehetetlenné tenné minden békés munkát, nyugodt fejlődést az országban. Munkaprogramja a lehetőségekhez igazodik és bizonyos sorrend keretében illeszti aspirációit, amely sorrendben fokozatosan vinné közelebb az országot függetlenségéhez, önállóságához. De ebben a munkaprogramban első pont a

nemzet gazdasági önállósága, amelynek megvalósítása nélkül a függetlenségi párt nem vállalkozhatik kormányra, hacsak nem akarja az elvtagadás vádját magára vonni.

Kossuth Ferenc audienciáján fog eldőlni, vajjon hajlandó-e a korona a függetlenségi pártot a feltételek mellett kormányalkitással megbízni, vagy pedig más embereket, más programot keres a kibontakozás munkájának végrehajtására.

Mi nem hisszük, hogy a függetlenségi párt elejtésével más politikai vállalkozhassék erre a munkára. Az ország óriási többsége áll ma a függetlenségi párt mellett és minden újabb választás még csak jobban erősítené sorait. Ellenben igenis reménykedünk abban, hogy Bécsben végre mégis közeledés történik a függetlenségi párt kibontakozási programjához, amit legalább sejteni enged az a megváltozott hangulat, amellyel a bécsi lapok a mostani politikai eseményeket kommentálják. A párt lábhoz tett fegyverrel áll, nyugodt önérettel, erős magabizással, erejének komoly méltóságában várja a döntő fordulatot. Várja a vezér intését, készen arra, hogy küzdelembe menjen, vagy hogy megkezdje az alkotó munkát: az ország önállóságának kiépítését.

* * *

Az oláhfalvi kerületből. Értesülésünk szerint — a központi választmány valószínűleg a hó 16-ára tüzi ki a választást az oláhfalvi kerületben. A mandátum elnyeréseért az eddigi két jelölt néz egymással farkasszemet, nem épen egyforma kilátásokkal, mert Nagy Andor budapesti bankigazgató lelkes, nagy táborra minden kétséget kizárólag mutatja, hogy a választás napján Nagy Andor viszi el a győzelmi pálmát: a mandátumot. A kerület képe most, — hogy a választás ideje ennyire közeledik — egészen megváltozott. A legtöbb házikó padlásablakából hosszú nemzetiszínű zászló leng, s tudunkra adja, hogy: „Éljen Nagy Andor az oláhfalvi kerület függetlenségi és 48-as képviselőjelöltje!” A kortések kalapjuk mellett hosszú vörös tollal járnak (ez a Nagy Andor párt jelvénye) ugyancsak ilyen zöld leveles vörös tollak diszelegnek a déceg székely legények bokrétság kalapja mellett is, sőt jött e szép jelvényekből még a pöttöm gyerekeknek és a szép székely asszonyoknak, lányoknak is, kik a vasárnapi táncban szóba sem állnak az olyan legénnyel, kinek kalapja mellett nem a Nagy Andor vörös tollal lengeti az őszi szél. Persze kortes nóták is vannak már forgalomban pro és kontra, melyek közül egyet — a székely néphumorra jellemzőt — ide is iktatunk:

(Kossuth-nóta dallamára)

Kossuth Ferenc azt üzente,
Nagy Andor az ő embere.
Ő lesz a székely nép atyja,
Mert van már önálló bankja
Éljen Nagy Andor!

Nagy Andor nem pálinkát főz,
De labancot, németet győz.
A spirítusz fejében van
S nem a pálinkás katlanban
Éljen Nagy Andor!

Simkó Jóska megint tanár,
Emberi a nyomdokán jár.
Azért akar mandátumot,
Hogy kapjon több szeszquantumot
Éljen Nagy Andor!

Nagy Andor lesz a követünk,
Érte mindent elkövetünk!
A képünket ő viselje,
Ország dolgát hozza rendbe
Éljen Nagy Andor!

A tanítók tizenkét parancsolata.

Elnöki megnyitó.

A székelykeresztúri állami tanítóképző igazgató-tanácsának 1909. évi szeptember hó 10-én tartott ülésén előadta **Ehédai János** hivatalvezető kir. s. tanfelügyelő.

(Folyt. és vége.)

8. A tanító munkája legyen gyakorlati.

Az iskola nem önmagának, hanem az életnek nevel. Készítse hát erre tanítványait. A gyermekből ember, polgár lesz, ki olyan mértékben fog boldogulni, amint ehhez az iskola utravalóval ellátta.

A falusi földmives kikeletkor kezd dolgozni. Ez eltart az ősz második feléig. Mikor az első hó leesik, behuzza magát házi népével szűk hajlékába, hol mint borz emészti föl azt, mit nyaranta beszerzett. Fogyaszt, a helyett, hogy gyarapítana. A házi iparnak ezer ága van, mi kenyeret ad, csak hozzá kell nyulni. Mindenhol meg van valamihez a lehetőség. De volt-e eddig, aki népünket munkára nevelje? Pedig vagyonos álamban jobban terjed a művelődés. A képző tanítsa meg az ifju tanító nemzedéket okszerű gazdálkodásra, méhtenyésztésre, a házi ipar különböző ágaira, furás-faragásra, konyhakerítésre stb. Öntsön bele hajlamot a munkálkodásra. A tanító viszont tanítványait nevelje életügyességre úgy, hogy Robinson módjára bárhol boldogulni, megélni tudjon. A kézügyesítő foglalkozás üdőbbé teszi a lelket, fogékonyabbá a tanuláshoz. Az a munka, melyet a képzőznek, az iskolának ezen a téren végeznie kell, végső eredményében nagy jelentőséggel bír. Ne vonjuk hát meg tőle érdeklődésünket.

9. A tanító az iskolában s ezenkívül követendő mintakép legyen.

A jó tanító személye olyan, mint a nap. Tudományával minden zugba bevilágít. Hivatásszeretetének melege életet ébreszt és indít fejlődésnek. Rajta minden szem érdeklődéssel függ. Emelkedett, világított helyen áll s mindenki látja. Legparányibb torzvonását is azonnal észreveszik. Ezért élete minden tekintetben követendő mintakép legyen.

A kötelességtudásnak, józan, munkás életnek megtestesült eszménye legyen. A tanító nőüljön korán, nagyon sok etikai és közgazdasági okból. Családi élete legyen példás, köztisztelet tárgya. Így áldás, ellenkező esetben gyűlölség kíséri minden lépését.

10. A tanító szeresse a népet.

A papi pályát kivéve, nincs egyetlen hivatás a világon, melylyel egy-egy község népére, ennek erkölcsi épülésére, anyagi boldogulására oly befolyást lehetne gyakorolni, mint a tanítói hivatással. Minden község magán viseli — ha ugyan valamely kedvezőtlen körülmény lehetetlenné nem teszi — papja s tanítója egyéniségének bélyegét. Szíves, nyájas modor még a legszegényebb sorsu ember iránt is, a legékezebb tulajdonságok egyike a tanító embernél. Balgaság azt hinni, hogy a mindenki iránt előzékeny magatartás kárára van a tanító tekintélyének. Egy előkelő magyar főúrról olvastam a folyó év elején, hogy minden cselédjének előre köszönt. Midőn ezért egyik rokona megróttá, így válaszolt: Szé-

gyen volna, ha cselédeim műveltebbek volnának nálamnál.

Szerencsés sorsom a 80-as években gyakran hozott össze a müügyetem büszkeségével: Stoczek József tanárral. Ritkán voltam képes öt megelőzni a köszöntésben. Mily emelkedett szellem, mily valódi lelki műveltség kell az ily gondolkodás és magatartáshoz. Szívet szívhez nem teremtesz, ha szívednek nincs benne része, mondja Göthe nagyon találóan. A tanító tehát szeresse a népet, hogy viszont szeretve legyen. Nincs szebb, főnségesebb dolog előttem, mint ha a tanító községe lakosságával szeretetben összeforr. Mennyi áldás fakad ebből a községre és tanítóra egyaránt. Nem értem én ez alatt azt, hogy a tanító mindenkivel fraternizáljon. Ez kárára volna tekintélyének. Ne barátokat, hanem jó embereket szerezzen. Ehhez ezer ut áll nyitva előtte.

11. A tanító tisztelje előljáróit.

A művelt társadalmi berendezkedés bizonyos mértékű hivatali függés nélkül el nem képzelhető. Az egyének szabadossága bábeli zürzavart, sőt erkölcsi sülyedést hozna létre. Még a korcnás királynak is van függése. Alkotmányos minisztereinek ellenjegyzése nélkül egyetlen királyi kéziratot sem adhat ki. Hogyan lehetne tehát a tanító szabados? Pedig hányan vannak a fiatal tanítók között, kik függést ismerni nem akarnak, kik azt hangoztatják, hogy nekik a pap nem parancsol. Igaz, nem ritka az eset, midőn a lelkész a tanítóban nem munkatársát, hanem alárendeltjét tekinti és ez igen sok bajnak a forrása, de ha a fiatal tanító azon tudattal lép ki a képzőből, hogy az a lelkész neki hivatali előljárója, ki már ezen a címen is jogosan tart igényt bizonyos tiszteletre, ha a fiatal tanító a képzőből azzal az emelkedett felfogással lép ki, hogy ő mint művelt ember a lelkész, mint másik művelt emberrel szemben csakis a jó társaságokban honos előzékeny és szerény magatartást köteles tanusítani: kizártnak tartom, hogy pap és tanító között ellentétek merülhessenek föl.

12. A tanító szeresse kartársait.

A tanító életföldjén sok virág, de sok tövis is terem. Utóbbiak között azok sebeznek legérzékenyebben, melyek a hozzánk tartozóktól származnak. A legkritikább jelenségek közé tartozik, mikor az egy községben lévő tanítókat a kartársi és baráti szeretet láncai kapcsolják össze. E helyett szétvonást, egyenetlenséget, gyűlölködést találunk. Hogy ez az áldatlan állapot a tanító magán, társadalmi életére egyaránt kihat, szükségtelen bizonyítgatnom. Nyugodt kedély nélkül — mondja Stoy — senki sem lehet tanító. De hogyan lehetne nyugodt az, kit a kartársi egyenetlenségek nyilai megsebeztek. A tanítók viszálykodása sohase maradt még az iskola falain belül. Káros a tanulóokra, kiknek nevelését viszálykodó tanítók nem végezhetik. Botránykó a lakosság előtt, mely a tanítóknak minden lépését éber figyelemmel kíséri. Az ellenséges viszonyban élő tanítóktól a község lakói megvonják tiszteletüket, megvonják bizalmukat, holott ez a sikeres tanítói munkálkodásnak elengedhetetlen feltétele.

* *

Ime Tekintetes Igazgatótanács ez az én hitvallásom a tanítónemzedék nevelésére és képzésére vonatkozólag.

Szerencsésnek érezném magamat, ha ez elvekhez a Tekintetes Igazgatótanács tetszését megnyerhetném és boldog leszek, ha azt tapasztalom, hogy ezen elvek, igazságok és vélemények a székelykeresztúri állami tanítóképző oktató és nevelő munkájában érvényesülnek.

A gondjainkra bizott intézet munkáját és ezen munkának értékét személyes tapasztalásból még nem ismerhetem, de az elé a legnagyobb bizalommal tekintek.

E bizalomtól áthatva üdvözlöm a Tekintetes Igazgatótanácsot és az intézetre, melynek szolgálatára ma özszejöttünk, Istennek minden áldását kérve az ülést Isten nevében megnyitom!

Kérő szó a hivekhez.

Az élő ember azon kedveseinek, kiket a jó Isten akaratóból az anyaföldnek vissza adott, emlékét úgy őrzi, becsüli meg igazán s magának úgy szerez enyhülést fájdalomára, ha csendes pihenő helyüket, a temetőt széppé, gondozott kertté alakítja.

Nem elég az, hogy csak némelyek ápolják kedveseik sírhalmát. Mindenkinek azt kell tennie. Mindenkinek hozzá keil járulnia ahhoz, hogy a temető szép, tiszta és rendezett legyen.

Egy város lakosságának finom és nemes érzését, gondolkodását temetőjéről is meglehet itélni. Utazgatásaimkor ritkán mulasztottam el, hogy ne néztem volna meg a temetőket. Kíváncsi voltam, hogy mekkora kegyelettel viseltetnek halottaik iránt. Mondhatom, hogy felemelő volt a mit láttam. Minden temető egy kis paradicsom. Gondozott, ápolat utakkal és ültetvényekkel. Csinos és állandó kerítésekkel kerítve s szigorú felügyelet alatt, hogy hivataln, durva kezek kárt ne okozzanak.

A jól eső érzés mellett fájdalommal gondoltam a mi temetőinkre. Szinte irigyeltem haladottságukat. Újabb időben — ezt örömmel kell beösmernem — a műveltség terjedésével s a velejáró nemesebb érzés fejlődésével, mind több, több gondot kezdenek nálunk, magyaroknál is a temetőkre fordítani. De hol vagyunk még német vagy olasz szomszédainktól!

A mi református temetőnkben is vannak gondozott sírok, de nem gondozott maga a temető! Valóságos szégyen ez az undorító rondaság, ami temetőnk bejárájánál a belépőt fogadja. Az utak rosszak, rendezetlenek, össze-vissza temetkeznek. A kerítések dűledeznek. Szóval, — sajnos — de nagyon is ázsiai állapotban van kedves halottainknak nyugóhelye. Ezen segítenünk kell, Új és csinos kaput, jó kerítéseket, rendezett utakat kell csináltatnunk.

Egyházközségünk erre ön erején képtelen, mert nincs se jövedelme, se alapja, a miből a munkákat végezhetné. No, ha nincs, hát itt vagyunk mi, a hivek. Itt vagyunk mindnyáján, akiknek szeretteink pihennek ott. Adjuk össze koronáinkat s mindjárt lesz a miből. Ne sajnáljuk kedveseinktől s majd magunktól a csekély áldozatot, amivel mindeze-

ket megvalósíthatjuk. Nézzük mit nem tesznek más nemzetek és városok halottaikért. Utánozzuk őket a szép és kegyelet útjain.

Mint a református egyházközség ezidőszerűtől főgondnoka, szívesen magamra vállalom a fáradtságot, hogy a jelzett munkákat végeztessék, ha a jó lelkek elküldik hozzám kegyes adományait. Kérem a jó Isten szeretetére s kedves halottaik édes emlékére adakozzék mindenki.

Ha volnának olyanok is, akik jó cselekedeteiket nagyobb adományokkal öhajtatnák megörökíteni, járuljanak egy állandó alap létesítéséhez alapítványikkal. Én hűségesen elszámolok a reám bízott adományokkal s majd örömmel számolok be a létesített munkálatokról is. Mutasuk meg, hogy nemcsak szájkunk hordozzuk a Jézus szeretetét, hanem a szerint cselekszünk is. Isten előtt mindenki jó cselekedete egyformán kedves! Tégy jót és Isten is megáld! Ne tudja bal kezéd, amit a jobb cselekszik.

Kérésemet azzal a biztató reménnyel zárom, hogy szavaim érző szívekre találnak, meghallanak s örömmel áldoz minden jó lélek a szép és nemes cél megvalósítására.

Ugy legyen.

Dr. Solymossy Lajos.

HIREK.

— **Hatvan esztendeje épen.** A magyar szabadságharcot letörték. Két idegen nemzet vérengző zsoldos-hada gázolt keresztül az ország testén, a nemzet hadseregén, a honvédeken. Elvesztett minden. A világi fegyverletét követő idők gyászos némaságában csak a mártírok utolsó sóhaja, a halálra ítélt kivégzésére szánt golyók félelmes süvítése, az akasztófák borzongató csikorgása hallatszott. A nemzet méltóságosan szenvedte el irtózatot fájdalmát. Zokszó, panaszhang alig hallatszott. A dicső hadsereg tábornokai pedig — minden nemzetközi jog ellenére, a kultúra, a műveltség örök szegényére, bitón fejezték be dicsőséges életüket. Bitón a nemzet vezérei! Jeltelen sirban a magyar haza hőseik fia... Az emlékezés fájó napján, büszkén köszöntünk Titeket, tizenhárom tábornok! Emelt fővel, kipirult orcával lengetjük kalapjainkat Felétek. A nemzet Génusza tisztelettel hajtja meg előttetek a golyózáporban foszlányokká tépett háromszínű lobogót.

— **E lap m. t. Olvasóihoz** azt a hazafias kérést intézzük a folyó év utolsó negyede alkalmából, hogy lejárj elölízetésüket minél előbb megújítani szíveskedjenek. Az előfizetési pénzek postadíjmentes beküldésére, postatakarékpénztári befizetési lapot mellékelünk a hátralékosok számára. A „Székely-Udvarhely“ másfél évtized óta becsületes ügyszeretettel, lelkiismeretes buzgalommal szolgálja Udvarhelyvármegye közérdekét, sőt ezen kívül a Székelyföld többi vármegyében élő székely testvéreink dolgaival is jóakarattal foglalkozott. A függetlenségi és 48-as elveket törhetetlen hűséggel hirdette — különösen a nemzeti ellenállás idején, mikor — szerénytelenség nélkül mondhatjuk — e székely anyavármegyében a legnagyobb áldozatot tette le a hazaszeretet oltárára

Pirulás nélkül, önérettel tekinthetünk ez időre vissza. Míg mások erős küzdelmeink, áldozathozatalunk gyümölcseit élvezik, mi szerényen csak a hazafias közönség további támogatására ajánljuk lapunkat. E támogatásra most azért is nagy szükség van, mert a magyar haza ügye ismét válságos idők előtt áll. Ismételten fokozott szerepe lesz a kipróbált, megalkuvást nem tűrő sajtó szókimondó munkálkodásának. Őszinte, bátor és ott, a hol kell kitarotán helyt álló újságra van szükség. A „Székely-Udvarhely“ becsületes multjához hűven, jövőre is ilyen kíván lenni. Hogy pedig e nemes feladatait betölthesse, ahhoz a közönség minél fokozottabb mérvű pártolását kérjük, várjuk és reméljük. A „Székely-Udvarhely“ előfizetési ára negyedévre (három hónapra) csak 2 K 50 f. Kedvezményei pedig a lap homlokzatán olvashatók. Minden héten kétszer: csütörtökön és vasárnap megjelenik. Teljes tisztelettel: a kiadóhivatal.

— **Iskolai főfelügyelő.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a székelyudvarhelyi református kollegium és székelykeresztúri unitárius gimnázium meglátogatásával s azokban az állami főfelügyelet gyakorlásával az 1909—10-ik tanévre Kuncz Elek tankerületi főigazgatót bizta meg.

— **Az új unitárius pap** kinevezése most történt meg. Az egyházközség szavazatai Benezédi Pál, Bölöni Vilmos és Boér Jenő között oszlottak meg, a kik közül Ferencz József unitárius püspök Bölöni Vilmos sepsiköröspataki lelkész nevezte ki székelyudvarhelyi unitárius papnak.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Major Lajos székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumi rendes tanárt a nagyikindai állami főgimnáziumhoz rendes tanárnak nevezte ki.

— **Esküvő.** Derzsi Berta, Derzsi Samu székelyudvarhelyi kir. törvénytviselő, a székelyudvarhely-köri méhész-egylet alelnöke és nejeének leánya folyó hó 11-én tartja esküvőjét Miklós Pál haranglábú ref. lelkésszel Székelyudvarhelyt.

— **Tanári jubileum.** Derzsi Kovács Ferenc székely testvérünk, a szentesi állami főgimnázium köztisztviselő, derék tanára most érte el tanári működésének 25-ik évfordulóját és ez alkalomból tanítványai, volt tanítványai és számos tisztelői körében mozgalom indult meg az évforduló megünneplésére, melyet október hó elejére terveznek.

— **A székely kamara ülése.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara Maros-Vásárhelyt, folyó hó 5-én (kedden) délután 3 órakor teljes ülést tart, melyre az udvarhelyvármegyei tagokat is meghívta. Ez ülésen tárgyalják a jövő évi költségvetési előirányzatot, jelentést tesznek a kamarai székház, valamint a székely iparos tanoncképzés ügyében. Tárgyalni fogják Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának az alsófokú kereskedelmi iskolák ügyében küldött megkeresését is. Vajjon lesz-e szó a mult számunkban szóvá tett kamarai titkár-kiküldéséről? Alig hiszünk, mert ez a Székelyföld és nem csupán Maros-Vásárhely érdekét helyezi előtérbe...

— **Meglopott ügyvéd.** Dr. Viola Sándor székelykeresztúri ügyvéd mult szombaton családjával a székelyudvarhelyben volt. Ezalatt pedig ismeretlen tettes bezárt lakásába tört és 500 K készpénzt elemelt. Azonban az ismeretlen jómódár nem sokáig maradt inkognitó. Derék csendőrségünk három nap alatt leleplezte és kézrekerítette a tolvajt. Bari András és Jani Márton őrsvezető, Czézár Ferenc 21 éves, tarcsafalvi lakost, ki a lopott pénzzel épen az etédi vásárra igyekezett, letartóztatta és 328 K 42 fillért még visszaszerzett a jogtalanul eltulajdonított összegből. A gonosz Czézár a többi — állítólag — elmúlta. Jelenleg a székelykeresztúri kir. járásbíró fogházában elmélkedhetik a történetek felett.

— **Tanári állás irói érdekéért.** Havas Istvánt, az ismert író, a székesfőváros tanácsa irói érdemeinek elismeréséül: a nagymező-utcai polgári fiúiskolához, a magyar nyelv, földrajz és történelem tanárának osztotta be, noha csak elemi iskolai képesítése van. Neve a tanügyi irodalomban is ismert. Néhány évvel ezelőtt Móra Istvánban tüntette ki az író hasonló módon a főváros tanácsa.

— **Az első székely háromfityesztő egyesület** folyó évi október hó 3-án a baromvásártéren fajbaromfi kiállítást rendez, melyre az egylet tagjait ezuton is meghívja az Elnökség. A kiállítás nyolc órakor kezdődik, azért az állatok ez időre a helyszínére elszállítandók.

— **Savanyu szőlő.** Sajnos, vármegyénkben még igen kevés helyen van szőlőművelés. A kivételek közé tartozik Székelykeresztúr, hol már komolyabban veszik Noé apánk mesteriségét. Ott Hegyközség is alakult, a honnan az utóbbi napokban 335 K értékű szőlőt loptak el — ismeretlen tettesek. A csendőrség Toásó Ferenc, Pálfi Mózes, György János és Branner László székelykeresztúri — szegyeljük ide irni — iparos-segédék személyében a tetteseket kiderítette és a náluk talált lopott szőlővel együtt átadta őket a kir. járásbírósnak. Azt hisszük — savanyu lesz nekik a szőlő...

— **A huszokorás bankjegyek.** A régi 20 koronás bankjegyekről, melyek 1900. évi március hó 31-ről vannak keltezve, forgalomba jött azon hírekkel szemben, hogy azokat fizetés gyanánt nem fogadják el s azok értéküket már elvesztették — közöljük olvasóinkkal, hogy a pénzügyminiszter 1908. évi 63657. sz. rendelete értelmében ezen bankjegyek 1910. évi szeptember hó 30-ig teljes értékükben fizetes gyanánt elfogadtnak s csak e naptól vesztek el érvényüket.

— **Postaügynöki állások.** Bözöd és Székelypálfa postaügynöki állására e hó 25-ikéig lehet pályázni.

— **Furcsa fiú látogatás.** Azt hisszük id. Major Miklós székelykeresztúri polgártársunk, nem nagyon kívánja Miklós nevű, Héjessfalván lakó édes fiának gyakori hazalátogatását. A „musta“ fickó vasárnap Székelykeresztúron édes atyját meglátogatta s eközben azt egy ásóval véresre verte annyira, hogy orvosi vélemény szerint napokig tart felgyógyulása. A csendőrség a jó firmát feljelentette az illetékes hatósághoz.

— **Komló-árak.** A segesvári komlótermelő-szövetkezet jelentése szerint — nagyban megindult a komló-értékesítés. 100 kilónként 240—320 korona az ára Segesváron.

Kelemen-féle szatóc - üzlet — Almásival szemben — haszonbérbe kiadó, esetleg örök áron eladó. Értekezni lehet: Kelemen Mihályval a vasúti állomással szemben Székelyudvarhelyt.

A kadicsfalvi ecet.

Az emberi szervezetre káros hatással bíró mérges anyagokat nem tartalmaz. A kadicsfalvi ecettel savanyított ételek kellemes finom ízt nyerne. A kadicsfalvi ecettel eltett ugorka egy év múlva is üde, friss marad. A kadicsfalvi ecet bármely borecettel versenyez. Kapható a kadicsfalvi ecetgyárban és minden jobb fűszerkereskedőnél. Hamisításoktól óvakodjunk.

Eladó telek. Szent Imre utcában 36. és 38. hsz. alatt levő épületes belsőség melléképületeivel együtt örök áron eladó. Értekezni Bogácsi Lajossal.

Babot, diót, kölest

és egyéb magvakat vesz Zipser Samu, Temesvár.

B O R !

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Magyar kir. államvasutak.

Igazgatóság.

248326 C. III.

(A magyar királyi államvasutak vonalain érvényes helyi személy díjszabási „Függelék”-hez IV. pótlék életbeléptetése.)

A magyar királyi államvasutaktól nyert értesítés szerint a déda-gergyószentmiklósi vonal megnyitása napján a magyar kir. államvasutak vonalain 1903. évi január hó 1-től érvényes személy díjszabási beosztását tartalmazza.

E pótlék déda-madéfalvai és a sepsiszentgyörgy-palanczi vonalokon fekvő állomások és megállóhelyek személy díjszabási beosztását tartalmazza.

E pótlék példányonként 1 koronáért a magyar vasutak és a bosznia-hercegovinai államvasutak díjszabásokat elarusító központi irodájában (Budapest, V. Akadémia-utca 3 szám) lesz megszerezhető.

Budapest, 1909. szeptember 4-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Utánnyomás nem díjaztatik.

Magyar kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Kolozsvárt.

30693—909. sz.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a vonalain részére az 1910, 1911 és 1912 években évenként szükséges 30,000 m³ rostalt bányakavics továbbá az 1910, 1911 és 1912. években évenként szükséges 50,000 m³ rostaltalan bányakavics a magyar királyi államvasutak biharpüspöki bányájában való kitermelésének és vasúti kocsikra való felrakásának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló szerződési ürpéldány és ajánlati minta a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafenntartási osztályában (Bocskay tér 4 szám II. emelet 52 ajtó) valamint a nagyváradi osztálymesternökségnél díjmentesen kapható.

Az ajánlatok feletti határozathozatal, illetve a szállítás odaitétele

Ne tévóvazzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. **Ára 1.20.** Kapható minden gyógyszerésznél 3 dobozzal ingyen postai szállítással. — Készítette: **Beretvás Tamás** Gyógyezéssz. Székesfehérváron.

Őszi borsót 100 kg. 32 K. Szőszös bükkönnyt legkorábban használható takarmány 100 kg. 48 K. Szőszös bükkönny Szentjános rozsszal 50—50 százalékos arányban keverve 100 kg. 34 K. A marosvásárhelyi raktárunk, utánvét ellenében, zsákot beszerzési értékben számítjuk. o o o o o o o o o o

SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE.

Központ: Marosvásárhely. — Fiókok: Székelyudvarhely-Sepsiszentgyörgy.

az ajánlatok benyújtására alább kitűzött határidőktől számított 5 hét alatt várható. Nyertes ajánlattevő az egy évi érték 5 százalékát lesz köteles a szerződés megkötésekor övadékképpen a magyar királyi államvasutaknál letéteményezni illetve a bánatpénzt a fenti összegre kiegészíteni.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán és a szerződési mintán teendők.

A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben levő anyagok szállítására vonatkozó 122291/96 sz. általános, a szerződés tervezetben foglalt egyéb feltételek és módozatok értelmében eszközölendő.

Az általános anyagszállítási feltételek a pályázati határidőig a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők vagy a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából a megállapított ár lefizetése mellett megszerezhetők.

Az általános szállítási feltételek ára 50 fillér Posta utján való megküldés esetében az esedékes összeg valamint a küldemény bementesítéséhez szükséges 20 fillér készpénzben, vagy m. kir. postajegyekben a magyar királyi államvasutak központi nyomtatványtárában előzetesen beküldendő.

Az ivenkint 1 koronás magyar okmánybéllyel elfatott ajánlatok ezen alábbi címmel „Ajánlat a 30693—909. számú pályázati hirdetményben kiírt kavics szállítására” 1909. év október hó 12-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál nyújtandók be, vagy posta utján küldendők be.

Ezen napon déli 12 órakor a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségénél (Bocskai tér 4 szám I. emelet), az ajánlatok fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek. Bánatpénz gyanánt az ajánlott egy évi mennyiségek értékének megfelelő 5 százalék készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban 1909. évi október hó 11-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárában (Bocskai tér 4 sz.) letendő, esetleg posta utján beküldendő; az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül nem számítatnak.

Csak a szabályszerűen kiállított, közjegyzőileg hitelesített, vagy két tanu előttemezése mellett aláírt, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül beadott vagy posta utján beérkezett ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag esetleg táviratilag tetetnek, vagy amelyek más ajánlattevők árából százalékos arányú engedéseket tartalmaznak, végre olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tetetett, mint a feltételekkel ellen-

kezők figyelemre vételre nem számíthatnak.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők között tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választhasson, és hogy a szállítást megosztva ítelhesse oda olyképp, hogy ajánlattevők-ily részbeni szállítást is elfogadni kötelesek, hacsak ajánlatukban ennek ellenkezőjét világosan ki nem kötötték, végre hogy a cél elérésére bármely más irányú intézkedést is teheszen.

Ajánlattevők ajánlataikkal 1909. év november hó 30-ig maradnak kötelezettségben és ezen időpontot megelőzőleg ajánlataiktól vissza nem léphetnek.

Azon pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a magyar királyi államvasutakkal üzleti összeköttetésben nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak megbízhatóságukat és szállító képességüket kereskedelmi és iparkamarai bizonyítvánnyal igazolni.

Kolozsvár, 1909. szeptember hó.

AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.

(Utánnomást nem díjazunk)

8242—1909. tkvi szám.

HIRDETMEY.

A m. Kir. Igazságügyminiszter 1906. évi július 6-án 14114—906. I. M. E. I. szám alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbírói hatóság mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Sándortelke** község telekkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatásosított.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1909. évi október hó 25-ik napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak: 1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel. 2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15—18 és az 1889. XXXVIII. t. c. 5, 6, 7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hasanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek, és 3. azok kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, úgy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jog-

nak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir járásbírói hatóság mint telekkönyvi hatóság.

Oklándon 1909. évi szept. hó 12.

Kelemen,
kir. aljárásbíró.

8221—1909. tkvi szám.

HIRDETMEY.

Az oklándi kir. járásbírói hatóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Udvarhelymegye **Bágy** községnek a karácsonfalvi határon fekvő közös erdő és legelőjének telekkönyvi átalakítás és arányosítása ügyében a telekkönyvi tervezetek hiteltelenségére határnapul 1909. évi október hó 28. és következő napjai **Bágy** község házához tüzetik ki.

Ennélfogva felhivatnak: 1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel. 2. mindazok, a kik

valamely arányrészhez tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15—18 és az 1889. XXXVIII. t. c. 5, 6, 7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hasanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek, és 3. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, úgy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Az oklándi kir. járásbírói hatóság mint telekkönyvi hatóság.

Oklándon, 1909. évi szept. hó 20.

Kelemen,
kir. aljárásbíró.

* Nagy a drágaság! *

Aggódva nézi mindenki épülete avulását, romlását. A néhány év alatt elpusztuló fenyő zsindele ezere 5—7 forint. Az ács munkadíja kétszerese az eddiginek.

Egy négyzetméter zsindele fedés 1 forintnál többbe kerül.

Ezen körülmények indítottak arra, hogy a legjobb hírű

Dr Helvey-féle budapesti gyárból **egész Waggon rakományokban**

tűzbiztos és kellő kezelés mellett **évtizedekig** o o az idő viszontagságait kiálló o o

tiszta bitumen aszfaltból (össze nem tévesztendő a hason kinézésű, de alig pár évig tartó köfedél, stb. nevek alatt árusított kátrány tetőlemezekkel) készített

„Federit” és tetőaszfalt lemezeket

(utóbbiakat 3 féle vastagságban) hozassunk és tartunk raktáron. Ezen lemezek a régi, de még egészen el nem korhadt fenyő vagy bükkfa zsindele vagy deszka fedélre egyszerűen rászegeztetnek és kerül négyzetmétere

25—40 krba. A fődési munkát egyszerű. Utasítást adunk. Mindenik gazda felfödheti. Ajánljuk dusan ellátott raktárunkat valódi vajdahunyadi vasakban; fűtő és főző kályhákban; vas- és horgonyozott-lemezekben, láncokban, öntöttvas és sajtolt-lemez zománcolt edényekben; épület és butorvasalásokban; ekék, varrógépek és mindenemű vas-kereskedési cikkekben. **A lábatlani gróf Roon-féle Portland és Romancemet-gyár** nagy raktára. Szoliditásunk biztosítéka cégünk 63 éves fennállása.

Gyertyánffy J. fiai Székelyudvarhely.